

Kurzemnieki – uz Latgali
pēc pieredzes.

2. lpp.

Zivis izēd kormorāni
un citi putni.

3. lpp.

Reņģu zupa un
sacepums ar lasi.

4. lpp.

LEC ARĪ RUDENĪ

Lielās lietavas ūdens līmeni Ventā pacēlušas tā, ka pagājušajā nedēļā rumbā zivis lēkāja kā pavasarī, turklāt manītas arī lašveidīgās.

Pagājušonedēļ Ventā ūdens līmenis bija tik augsts, ka rumbu gandrīz nolīdzināja, bet tas ļoti patika gan mums pierastajām vimbām, gan mazāk redzētajiem lašveidīgajiem, īpaši taimiņiem.

Liepājas reģionālās vides pārvaldes inspektors Jānis Sprugevics teic, ka pašreizējo situāciju par plūdiem nevar saukt – ūdens līmenis upē ir tāds, kādam vajadzētu būt ik rudeni, lai zivis no jūras nāktu te nārstot. Taču vismaz gadus desmit bijis tik sausi, ka lašus un taimiņus pie mums varēja manīt tikai decembrī. Parasti nārsts sākas oktobra vidū, arī tad, ja ūdens līmenis nav pietiekami augsts, bet tad zivju ir krietni mazāk, tās palēnām nāk visu sezonu un maluzvejniekiem ir vieglāk notveramas. Tāpēc no zivju

resursu aizsardzības viedokļa par pārmērīgo nokrišņu daudzumu jāpriecājas. Tas gan sagādās lielāku slodzi inspektoriem, uzraugot, lai nenotiktu maluzvejniecība.

„Iespējams, vairāk zivju būs tikušas Ventas augštecē un lielāks nārsts gaidāms mazajās upītēs, kuras sargāt iepriekš nebija tik lielas vajadzības,” tā inspektors.

1. oktobrī sākas lašveidīgo sugu lieguma laiks, un tad nedrīkst ne makšķerēt, ne ar zvejas rīkiem atrasties pie Ventas no vecā tilta līdz Krāčupītes ietekai kreisajā krastā

un arī otrā krastā pretī Melnajai kolkai. To nosaka Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi, kuros norādīti vēl citi aizliegumi nārsta laikā. Lai arī līdz 1. oktobrim vēl gandrīz nedēļa, makšķernieki nevarēsot nodarīt lielu ļaunumu, jo Ventā lašus ķert vispār aizliegts, turklāt to grūtāk izdarīt, ja ir augsts ūdens līmenis kā pašreiz.

Daina Tafelberga
Aivara Vētrāja foto

BRAUC LŪKOT, KĀ AUDZĒ LATGALĒ

„Pagājušogad pēc pieredzes braucām pa Kurzemes piekrasti, lai redzētu zivju pārstrādi. Tā kā šaipusē lielākie uzņēmumi apskatīti, nolēmām doties uz Latgali,” saka Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Kuldīgas biroja uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere.

Septembra vidū LLKC kopā ar Zivsaimniecības sadarbības tīklu Kuldīgas un Skrundas novada zivaudzētājiem un citiem interesentiem rīkoja braucienu uz Rēzeknes novadu. Grupā bija 16 dalībnieku. Dienā, kad Kuldīgā stipri lija, Latgale kurzemniekus sagaidījusi ar sauli un skaidrām debesīm.

Trīs dažādas saimniecības

Rēzeknes novadā izvēlētas atšķirīgas saimniecības, lai par iespējām dotu pilnīgāku priekšstatu.

Stāsta uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere: „Uzņēmumā *Vlakon* Sakstagala pagastā zivis tiek audzētas dolomīta karjeros. Kad atradnes izstrādātas, tās tika appludinātas. Saimniecībā ir ap 1300 hektāru šādu dīķu, kuros audzē foreles un karpas. Tur zivis arī pārstrādā. Mūs uzņēma struktūrvienības vadītāja Ineta Lontone.

Otra saimniecība, kas atrodas Nagļu

pagastā, ir ar senām tradīcijām – akciju sabiedrība *Nagļi* dibināta 60. gados. Tur zivis tiek audzētas no mazuļiem līdz tirgošanai. Infrastruktūra saglabājusies no padomju laikiem, bet, ieguldot Eiropas fondu naudu, viss tiek atjaunots, arī zivju māja. Mūs uzņēma saimniece Ginta Kalvāne. Jaunums būs tāds, ka tur sāks audzēt samus, ko iepirks no mūsu Ilgoņa Lika saimniecības Laidos. Īpašs ir tas, ka 80% no Nagļu pagasta aizņem ūdens, tāpēc jādodomā, kā to izmantot.

Zemnieku saimniecībai *Zvejnieki* Lu-

bānas ezera krastā pieejama tikai publiskā ūdenskrātuve. Zivju kūpināšana ir papildu nozare tūrisma piedāvājumā, un citur viņi tās nepārdod. Ja brauc tūristu grupa, tad kūpina. Saimniece Anna Macāne ir arī pagasta tūrisma informācijas punkta vadītāja un sertificēta vides gide. *Zvejnieku* moto ir *Aktīva atpūta pie lielā Lubāna* – tur ir sporta laukumi un inventārs, lauku pirts ar dīķi, var makšķerēt, vērot putnus, medīt, ogot, sēņot. Šī saimniecība iekļauta Eiropas kulinārā mantojuma tīklā.”

„Latgale pieredzes braucienam izvēlēta tāpēc, ka tur tāpat kā Kurzemes vidiē ar zivkopību var nodarboties tikai iekšzemes ūdeņos – ezeros un dīķos,” skaidro uzņēmējdarbības konsultante Linda Dūdiņa-Hoiere.

Kurzemnieku grupa Rēzeknes novada Sakstagala pagastā pie SIA *Vlakon* dīķa, kas ierīkots agrākajā dolomīta karjerā un kurā tiek audzētas foreles.

Noder arī pieredzējušajiem

„Katrs šāds brauciens ir vērtīgs,” secina pieredzes bagātā, diplomētā zivkope Dzintra Tiltiņa no Rendas pagasta.

Tagad viņa jau pelnītā atpūtā, bet interesi par nozari nav zaudējusi, jaunajiem neliedz padomu. Viņa par redzēto saka: „Man patika uzņēmumā *Vlakon*, diemžēl pašā foreļu audzētavā mūs neielaida. Bija vērts viesoties gan *Nagļos*, gan *Zvejniekos*, redzēt, kā tur apzvejo Lubāna ezeru un uzņem tūristus. Man dīķu nav, bet padomu neliedzu, ja kāds jautā. Kad aicina, piedalos semināros. Kuldīgā pavasarī lasīju lekciju par karpu audzēšanu.”

Kādā virzienā zivju audzēšanai Latvijā vajadzētu attīstīties? Speciāliste atbild: „Novārtā palikuši makšķerēšanas dīķi. Kādreiz tādus ierīkoja daudzi, bet tas ir sarežģīti, jo daudzi izrādījās negodīgi. *Nagļos* runājam ar vadītāju – cilvēki saka, ka neķeras, bet slepus cenšas zivis iznest. Īstenībā ķeras ļoti labi. Kuldīgas pievārtē šādi dīķi bija *Polišos*, bet arī tur ar to vairs nenodarbojas. Kādam drosmīgam vajadzētu šo nozari atjaunot. Arī pārstrāde varētu būt perspektīva, tikai jāatrod, kur pārdot. Vienmēr esmu uzsvērusi: tikko sāk nodarboties ar zivkopību, vispirms jāmeklē, kur saražoto likt.”

Interesē foreļu pārstrāde

„Nezināju, ka Latvijā kas tāds iespējams. Bija pārsteigums redzēt foreļu dīķus dolomīta karjerā un zivju pārstrādes cehu uzņēmumā *Vlakon*,” secina Laidu pagasta *Mīgl-dārzu* īpašnieks Ilmārs Gulbis.

„*Nagļu* zivaudzētavā likās, ka no padomju laikiem nekas nav mainījies – cilvēki izmanto agrāko infrastruktūru. Ļoti liela platība, bet daudzviet nesaņemta. Tomēr interesanti paklausīties, kā strādā viņi.”

I. Gulbis nesen izsolē Kazdangas pusē iegādājies 18 ha dīķu un līdztekus ogu

un augļu audzēšanai nolēmis pievērsties forelēm. „Mums jau bija dīķītis, kurā nārsto karpas, pavasarī nopirkām samu mazuļus. Šī iecere briedusi sen, bet apstākļi sakrita tā, ka varējām sākt īstenot. Bijušajā Kazdangas tehnikuma zivju audzētavā 20 gadus nekas netika darīts. Esam jau izplāvuši dambjus. Šoziem ķersimies klāt nopietni: tūrisim dīķus, atbrīvosim vietu no krūmiem, kokiem, niedrēm. Pavasarī varēsim laist zivis.” Ilmārs atklāj, ka viņa tēvs kolhozā ilgus gadus strādājis par zivkopi: „Kā mazs bērns vienmēr biju klāt, kad dīķi tika

nolaisti. Zināšanu man diezgan daudz. Ko nezināšu, tēvs palīdzēs.”

I. Gulbis uzsver, ka zivkopība Latvijā allaž ir perspektīva un ienesīga: „Šajā nozarē ir daudz uzņēmēju, bet tikai nedaudzi visu pārdomājuši no A līdz Z. Visbiežāk kaut kā pietrūkst, var redzēt, ka dīķu malas neplautas, apkārt krūmi, dzīvo bebrī un ūdeles. Zivkopji sūdzas, ka plēsēji zivis izēd, bet paši vainīgi, jo ar nekoptību nodrošina tiem labus apstākļus. Kāpēc lai plēsējputni tur nedzīvotu, ja apkārt krūmi, kuros slēpties?”

Uzņēmuma *Vlakon* pārstrādes cehā.

Tūrismā vajag būt mutīgam

Ar redzēto apmierināts arī Igors Norvaišs, Raņķu pagasta individuālā uzņēmuma *Karīna* īpašnieks.

Viņš braucienam pievienojies, jo ar šo nozari saistītas ieceres: „Vienmēr ir vērts paskatīties, kā saimnieko citi. Mani visvairāk interesēja *Zvejnieki*, jo viņu nozare vairāk ir tūrisms. Tur redzēju: ja grib nodarboties ar tūrismu, jābūt mutīgam. Saimnieka sieva ir tūrisma informācijas centra

priekšniece, un tādiem cilvēkiem bizness aiziet. Nezinu, vai kaimiņiem iet tikpat veiksmīgi.

Uzņēmuma *Vlakon* pieredzi uz sevi neattiecināju. Lai ierīkotu tādus dīķus un izveidotu pārstrādi, vajadzīgs ļoti liels sākuma kapitāls. *Nagļu* saimniecība ir padomju laika mantojums, bet zivis audzē, ķer un tirgo, apkārtējiem iedzīvotājiem ir, kur strādāt. Man patika, ka katru gadu viņi rīko *Zvejnieku*

svētkus, kas iedibināti padomju laikā. Pozitīvi, ka tradīcijas tiek uzturētas. No mūsu grupas daudziem interesēja konkrētākas lietas – par zivju inkubāciju u.tml. Mājup braucām pa Lubāna ezera dambi, skatījās, ka krūmi applūduši līdz pat ceļam. Nākamajā dienā ziņās dzirdēju, ka tur jau glābšanas darbi.”

Iveta Grīniņa, Lāsmas Reimanes un LLKC arhīva foto

SIA *Vlakon* ražotā foreles terīne – pastēte sviesta apvalkā.

Ko saudzēt vairāk – zivis vai putnus?

Rudens ir gājputnu laiks – vai nu tie pulcējas baros, lai dotos uz siltām zemēm, vai iegriežas pārlidojumā, bet zivēdāju nometnes vietas jebkurā gadījumā parasti atrodas pie dīķiem, tā nodarot kaitējumu saimniecībām.

Balts kā nosēts

Kopš šīgada par zaudējumiem, ko akvakultūrai radījuši zivēdājputni, valsts maksā kompensāciju.

Pirms vairāk nekā desmit gadiem SIA *Skrunda* zivsaimniecībā migrējošo putnu skaita pieauguma dēļ tika ierosināts veidot dabas lieguma zonu. Zivaudzētāji tam piekrita ar nosacījumu, ka tiek samaksāti zaudējumi, kas ierobežojumu dēļ nodarīti saimnieciskajai darbībai. Tobrīd putnu kaitējumu valsts nekompensēja, bet zivju ērgļu, gārņu, ziemeļu un paugurknābja gulbju, kā arī citu mazāku sugu putnu skaits no dažiem pārišiem, kas fiksēti līdz 2000. gadam, jau bija pieaudzis simtos.

Ap to laiku Skrundas dīķos arvien vairāk sāka parādīties arī jūras kraukļi jeb lielie kormorāni – par citām sugām veiklāki, nekaunīgāki un rijīgāki. Citi zivēdāji dienā notiesā līdz puskilogramam, bet kormorāns spējot pat pusotru, turklāt tas mēdz guzu piepildīt ar mazuļiem, un audzētavai tas ir ļoti liels kaitējums. Savukārt gulbi zivis neinteresē, bet tas gaida, kad parādīsies speciālā graudu laiva zivju piebarošanai. Kā stāsta Skrundas zivsaimniecības direktors Arnis Zalcmanis, tad dīķis ir balts kā nosēts. Un katru gadu – baltāks un baltāks. Sazin,

kas apēd vairāk: zivis vai putni?

ILGA RĒKINĀŠANA

A.Zalcmanis norāda, ka attiecībā uz putniem pa šiem gadiem nekas daudz nav mainījies, izņemot skaita pieaugumu. Tāpat kā iepriekš ir daudz zivju ērgļu, gārņu (šogad vairāk balto nekā zivju gārņu) un kormorānu. Pie dīķiem mājō gulbju bari, ap tiem lidinās arī zosis un dzērves (šogad mazāk), kas posta sējumus. Skrundenieki zaudējumus pieteikuši Dabas aizsardzības pārvaldei, kas kopš pagājušā gada aprēķina atlīdzību. Augustā saimniecības dīķi apskatīti, bet vēl nav zināma ne dabā nodarītā skāde, ne matemātiskais aprēķins. „Kādreiz rēķināja vidēji pēc putnu skaita un iespējami apēstajiem kilogramiem, tagad – pēc sugām,” teic zivkopis. „Process ir diezgan ilgs, kamēr sarēķina un izlemj – piešķirt vai ne.”

SATRAUC ŠAUDĪŠANĀS

Viens nosacījums, lai atlīdzību saņemtu, ir platība – ne mazāk kā 0,1 ha katram dīķim. *Skrundai* tās pietiek. Otrā prasība: lai postījumu novērstu, pašiem jāizpilda aizsardzības uzdevumi, kas minēti Ministru kabineta noteikumos. Piemēram, jābūt akustiskiem un

Pat tad, kad uz dīķiem dodas Skrundas zivsaimniecības vīri, tos ielenc putnu bari.

vizuāliem atbaidītājiem.

A.Zalcmanis stāsta, ka dīķiem pārvilkta auklas, iegādāts tā sauktais gāzes lielgabals, kas esot diezgan efektīvs, jo rada medību šāviena troksni. Var uzlikt intervālu, lai šāviens atskanētu, piemēram, ik pēc 15 minūtēm. „Sākumā pašvaldības policija

saņēma zvanus – kas tā par šaudīšanas? Cilvēki tagad pieraduši, bet, cerams, putni gan vēl ne.”

JO TIE NEDARA LABU

Skrundas zivkopji šogad pirmoreiz saņēmuši atļauju kormorānu medībām pīļu sezonas laikā – atļauts nošaut pussimtu

kormorānu. Šis darbs uzticēts Skrundas medniekiem, sezona sākas augustā, un rezultāti vēl nav zināmi. Rudbārzu dabas pētnieks Ints Folkmanis uzskata, ka tas ir viens no labākajiem veidiem cīņai ar kormorāniem, jo tā nav Latvijas putnu suga un mūsu dabai tā nodara vairāk ļauna nekā laba.

Kormorāni uzbrūk arvien vairāk

Straujais kormorānu skaita pieaugums aizvien vairāk apdraud dīķsaimniecības ne tikai Eiropā, bet arī Latvijā, kur tās aizņem nozīmīgu akvakultūras sektora daļu un turpina attīstīties.

Tā secina zinātniskā institūta *Bior* akvakultūras pētniecības un izglītības centra speciālists Viktors Romaņuks. Pēdējos četros gados lielais kormorāns Latvijā reģistrēts Rīgas un Ogres apvidū, pie Daugavas, Lielupes un Ķīšezera. Tur lielākais skaits bijis 100. Daudz to ir arī Kurzemes un Vidzemes piejūras apgabalos, mazāk – Engures un Usmas ezerā. Viena no lielākajām populācijām manīta Latgalē – pie Lubānas ezera saskaitīts ap 300 vienuviet.

NEVAR SAŅERT – SAVAINO

Kā norāda pētnieks, lielais kormorāns var radīt būtiskus zaudējumus, īpaši tām zivaudzētavām, kurās aug mazuļi. Šis putns bez grūtībām var noķert un apēst zivis, kuru garums nepārsniedz 25 cm, un dienā notiesāt pat kilogramu un vairāk. Ūdenstilpēs, kurās kormorāni medī, lielākas zivis, kuras tam par lielu, bieži tiek savainotas. Pēc neveiksmīgajiem centieniem satvert lomu

Jūras krauklis jeb kormorāns barību meklē gan jūrā, gan upēs, ezeros un dīķos. Kad putns apmetas krastā vai uz akmens žāvēt spārnus, tā kontūras atgādina krustu. Tas ir izskatīgs, bet vienlaikus veikls un plēsīgs.

valējās brūcēs var attīstīties infekcija. Tā kā kormorāni ir migrējoši un medījot var doties garos pārlidojumos (līdz 60 km), zivju parazitus un infekcijas tie var pārnēsāt no vienas ūdenstilpes uz citu.

„Redzot kormorānu straujo pieaugumu, var prognozēt, ka nākotnē dīķsaimniecības no tiem cietīs vēl vairāk,” piebilst V.Romaņuks.

„Tāpēc jāizdomā efektīvi, videi nekaitīgi aizsardzības līdzekļi, lai pasargātu zivju resursus, bet arī nekaitētu putniem.”

TĪKLS IR LABĀKAIS

Dīķi pārvilkat ar tīklu. Tas ir viens no pētnieku ieteiktajiem veidiem, kā legāli cīnīties ar lielo kormorānu. Tīklam jābūt izturīgam pret laik-

apstākļu maiņu, nostieptam tā, lai nosēšanās gadījumā putns neieptos. Tāpat tas nedrīkst būt novilkts pārmērīgi. Tiklojumam jābūt smalkam (5–7 cm), ja dīķi vēlas pasargāt no lielāka skaita zivēdāju putnu. Ja ir vēlme pasargāties tikai no kormorāna, tīkla acs izmērs drīkst būt 15–50 cm. Vēlams izmantot tumšus un krāsainus tīklus no pītās

Pētījuma rezultāti Eiropā

• **1970. gadā** saskaitīti 10 000 ligzdojošu kormorānu pāru;

• **2000. gadā** skaits pieauga straujāk – līdz 170 tūkstošiem;

• **2006. gadā** uzskaitīti vairāk nekā 233 tūkstoši pāru.

aukulas. Regulāri jāskatās, vai nav iepinušies putni, un tie jāatbrīvo.

AUKLA PAREIZĀ AUGSTUMĀ

Dīķi pārvilkat ar auklu. Vēlamais augstums virs ūdens ir 30–40 cm. Ja būs zemāk, kormorāns pacelšanās laikā var tai pārlēkt pāri, turpretī, ja aukla uzvilka augstāk – palidot zem tās. Aukla jāpadara pēc iespējas redzamāka, tāpēc nav ieteicamas tumšas nokrāsas un plānas, kuras uz ūdens virsmas nevarētu saskatīt. Pie auklām var piesiet ūdenī peldošus objektus, ko novietot ūdenskrātuves vidū, lai auklai būtu vēlamais augstums un papildus atbaidītu kormorānus.

PIE TROKŠŅA PIEROD

Abas metodes ir diezgan efektīvas pasargāšanai no kormorāniem un arī ekonomiski izdevīgas, bet lielākoties der nelieliem dīķiem. Vēl var radīt trokšņus un atbaidīt vizuāli. Troksnim ir milzīgs trūkums – tādas iekārtas nedrīkst izmantot apdzīvotu vietu tuvumā, jo tās var traucēt cilvēkiem. Turklāt putni ar laiku pie skaņas var pierast un nepievērst tai uzmanību.

**Daina Tāfelberga
Modra Rubeņa
un interneta foto**

Kā pareizi barot karpas

Karpas ir tipiski mierīga visēdāja zivs, kas barojas ar dažādu dabiskas izcelsmes barību, ieskaitot ūdensaugus, vēžveidīgos, kukaiņus, ikrus, kāpurus, kā arī mazākas zivis. Ir svarīgi, ka tās izvēlas barību atkarībā no pieejamības. Lai audzēšana būtu produktīva, jāzina, ar ko un kā karpas barot.

Olga un Vjačeslavs Revini, zinātniskā institūta Bior zivaudzētavas Tome filiāles Pelči veterinārārsti

TRĪS VEIDI

Dīksaimniecībā ir trīs zivju audzēšanas veidi.

- **Ekstensīva** audzēšana – dīķu uzturēšana tiek organizēta tā, lai veicinātu ūdens faunas attīstību dabiskajā ekosistēmā. Zivju blīvums ir zems, un tās barojas dabiski. Karpu produkcija – ap 120 kg/ha.
- **Daļēji intensīva** audzēšana – ar mēslošanu tiek attīstīta dīķa dabiskā bāze, un tas summējas ar piebarošanu. Pārsvārā baro ar augu izcelsmes produktiem: graudiem, kartupeļiem utt. Produkcija – vismaz 500 kg/ha.
- **Intensīva** audzēšana – pamatā ir barošana ar rūpnieciski ražotu, pilnvērtīgu, kombinētu, proteīnu bagātu barību. Produkcija – krietni virs 1000 kg/ha, pat tad, ja ir liels zivju blīvums un neliela platība (arī baseinos). Siltajās valstīs ar ilgāku sezonu var iegūt pat 3000 kg/ha.

ZINĀTNE UN PIEŅEMTAS NORMAS

Pareiza karpu barošana noteiktos apstākļos ir zinātne, tomēr pastāv vispārēji pieņemtas normas. Pēc profesora Jāzepa Sprūža datiem, Latvijā karpas jāsāk piebarot tad, kad ūdens temperatūra pārsniedz 15°C, pakāpeniski pieradinot tās pulcēties noteiktās vietās, kas attīrītas no zālēm un dūņām, un noteiktā laikā (parasti dažas stundas pēc saullēkta). Vislabvēlīgākā ūdens temperatūra ēdināšanai ir 18–24°C (izšķīdusais skābeklis – ne mazāk par 4 mg/l).

Piebarošanu sāk ar nelielām porcijām. Kad zivis pieradušas un ūdens temperatūra ceļas, dienas deva pakāpeniski jāpalielina. Vēlu no rīta vai pēcpusdienas sākumā jāpārbauda, vai izkaisītā barība apēsta (jo pārpalikas sāk rūgt un karpas tur vairs nenāk). Ūdens temperatūra nosaka ne tikai barības sagremojamību, bet arī uzņemto daudzumu. Vasarā labus rezultātus dod karpu barošana 2–3 reizes dienā. Temperatūrā, kas zemāka par 10°C, zivju metabolisms un vispārējā aktivitāte palēninās un tās gatavojas ziemas gulai – tad barošana jāpārtrauc. Karpām ziemas gulā (hibernācija) iestājas, ja ir 4°C.

MAZUĻIEM – ATŠKĪRĪGI

Augoši mazuliem barošanas principi un prakse salīdzinājumā ar cita vecuma grupu zivīm ir

diezgan atšķirīgi. Kad karpu kāpurs tikko izšķīlies, tam nav attīstīta mute un gremošanas trakts. Tādēļ pēc izšķīšanās kāpuri barojas no satura, kas ir dzeltenuma maisiņā. Pēc neilga laika dzeltenuma maisiņš uzsūcas un karpu mazuļi ir gatavi barību uzņemt no ārējās vides.

Audzējot karpas intensīvi, mazuļus sāk piebarot, kad to garums ir 4,8–6,2 mm. Barībai jābūt smalki samaltai (kā miltiem), ar augstu proteīna saturu (34–37%). Ir pieejama rūpnieciski ražota, lietošanai gatava zivju mazuļu barība. Vēlāk daļiņas var būt lielākas atbilstoši augošo mazuļu mutei.

Rūpīgi jāizvērtē barības kvalitāte. Sapelējuši graudi vai kombinēta barība var izraisīt saindēšanos, gremošanas trakta iekaisumu un veicināt infekciju. Pirms izbarošanas graudus vēlams samalt vai saplacināt un izmērcēt. Šādi priekšdarbi uzlabos zivju barības izmantošanu un sagremojamību.

INTERESANTI FAKTI

Barība tiek sakošļāta ar rīkles zobiem, kas atspiežas pret īpašu sabiezējumu galvaskausa pamatnē. Rīkles zobi spēj sakost cietos gliemežu un gliemeņu vākus.

Pieaugušai karpai nav kuņģa, un barība tiek pārstrādāta zarnās. Barības vads ir savienots ar peldpūsli. Karpas spēj peldpūsli papildināt ar gaisu, to ierīdot, vai – pretēji – izlaist gaisu zarnās.

Dainas Tāfelberga foto

RECEPTES

Katrina Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

RENĢU ZUPA

Vajadzēs: 200 g renģu, 400 g kartupeļu, 1 burkānu, 1 sīpolu, 1 ēd.k. sviesta, 1 lauru lapu, sāli, pipars, zaļumus (dilles, pētersīļus), 100 g skābā krējuma, pusi citrona.

Kā pagatavot: sīpolus sasmalcina un katlīnā sviestā apcep, pārlej ar 1 l ūdens, pievieno rupjās skaidās sarīvētu burkānu un gabaliņos sagrieztus kartupeļus, pieber sāli un turpina vārīt. Īsi pirms tam, kad dārzeņi gatavi, zupai pievieno pārējās garšvielas un iztīrītas renģes. Pavāra pavisam nedaudz, lai renģes neizšķīstu, tad tās no zupas izņem un atbrīvo no asakām. Kopā ar sasmalcinātiem zaļumiem liek atpakaļ un uzkarsē. Pasniedz ar krējumu un citrona šķēlīti.

KARTUPEĻU SACEPUMS AR LASI UN GAIENĒM

Vajadzēs: 600 g kartupeļu, 250 ml saldā krējuma, 200 ml piena, 300 g gaiļeņu, sāli, piparus, dažus timiāna zariņus, 400 g laša filejas, 1 ēd.k. citrona sulas, 2 sīpolus, 1 tēj.k. miltu, pusi dārzeņu buljona kubiņa.

Kā pagatavot: kartupeļus sagriež šķēlītēs un kubiņveidā iekļāj ietaukotā cepamajā veidnē, 150 ml saldā krējuma sajauc ar pusi piena, pievieno sāli, piparus un pārlej kartupeļiem. Sakarsētā krāsni 200 grādos cep pusstundu. Laša fileju sagriež biezās šķēlēs, pār-laista ar citrona sulu. Sagriež sīpolus. Pannā uzkarsē sviestu un tajā apcep gaiļenes, pievieno sīpolu, sāli un piparus. Iemaisa miltus un maisot pakarsē. Atlikušo pienu sajauc ar saldo krējumu, timiāna lapiņām un buljona kubiņu, pārlej gaiļenēm un uzvāra. Laša šķēles liek uz ceptajiem kartupeļiem, pārkausa ar sāli un pipariem. Virsū liek gaiļeņu mērci. Sacepumu turpina cept krāsni cept vēl 30 minūtes.

ZIVS FILEJA ALUS MĪKLĀ

Vajadzēs: 500 g zivs filejas bez ādas (menca, heks, tilapija u.c.), pusglāzi kartupeļu cietes, eļļu cepšanai. Mīklai: 1 glāzi miltu, sāli, maltus melnos piparus,

1 glāzi tumšā alus; Mērcei: ¼ glāzes smalki sagrieztu marinētu pipargurķi, 1 glāzi majonēzes, 2 ēd.k. citrona sulas, 1 ēd.k. smalki sagrieztu pētersīļu lapiņu, pusi neliela sīpola, 1 tēj.k. angļu sinepju.

Kā pagatavot: mīklai bļodā samaisa miltus ar sāli un pipariem, pielej alu un sajauc viendabīgā masā. Mērcei visas sastāvdaļas sajauc un noliek, lai saveļkas. Zivs fileju sadala gabalos. Dziļā pannā ielej diezgan daudz eļļas un uzkarsē. Zivs gabalus apviļā cietē, iemērc mīklā un liek eļļā cepties, līdz tie kļūst zeltaini brūni. Gatavos gabaliņus liek uz salvetes, lai notek liekā eļļa. Pasniedz ar mērci.

MAKŠĶERNIEKU STĀSTI

Veiksme jānopelna

Alberts Dinters, kaislīgs makšķernieks, TV3 raidījuma *Bez tabu* korespondents:

– Tas bija vēl tajos laikos, kad Latvijā, palūkojot pa logu, varēja saprast, kāds gadalaiks. Ir piektdienas vakars, kad ceļš no dižpilsētas ved uz Kuldīgu. Jau pa ceļam iekšā urķējas nemiera rūķītis, liekot saprast, ka ir īstais brīdis doties uz upi. Kad

auto ieripo pagalmā, pamostas nešķīstais gars, kas čukst: „Kur skriesi? Paskaties – saule jau zūd aiz apvāršņa.” Nekā nebija! Pīcka rokās, hūte galvā, un aiziet uz upi. Jāizlūko, kas notiek tuvējās krācītēs, un, ja nevienam zivi nemanīs, tad upes ūdeņos var noslēcināt darba nedēļas nemieru un nogurumu.

Sākotnēji lietā tiek likts balts rotiņš, pret kura graciozītāti

daudzas nāras, atvainojiet, zivis, nav varējušas palikt vienaldzīgas. Metieni seko viens otram, bet nekā vairāk par zaļajām, nē, ne līdakām, bet zālēm uz āķa nav. Tā vien šķiet, ka mājās būs jādodas ar tikpat bēdīgu sejas izteiksmi kā tenisistam Gulbim pēc zaudējuma. Pag, kā tur bija tas teiciens? „Padoties nav atļauts”

Ja zivis par mani smejas, paņirgāšos arī es. Kastītē sameklēts vislielākais bleķis, kas ar skaļu plunkšķi tiek ielidīnāts noskatītā vietā. Pāris šādu metienu, un makšķerāuklas galā tiek pielikts iepriekšējais, baltais rotiņš. Metiens, un ... makšķerāukla nostiepijas tā, ka diženais vijoļu meistars Stradivari no skaudības par tik labi nospriegotu stīgu kļūtu zaļš. Ir! Badapātāga saliecas kā indiāņu loks, asins dzīslās sāk rīņot. Pieķēries kaut kas liels! Zivs cenšas pamukt dziļumā zālēs, es – šamo dabūt krastā. Peldonis, acīmredzot jūtot, ka nu būs s..., uztaisa baisu cirtienu, bet tad, laikam sapratis, ka jākap-

itulē kā fričiem Otrajā pasaules karā, tas padodas. Un krastā cēli tiek izcelta 2,98 kg mežavimba.

Šī episkā kauja notiek piektdienā ap 21.00–22.00. Un tas ir tikai sākums. Nākamajā dienā ciemos ierodas kupls pulks draugu. Kamēr sievišķi septē pa virtuvi, puisiešiem tiek izstāstīts iepriekšējās dienas piedzīvojums. Visiem āķis lūpā, izķertas visas badapātāgas, dodamies uz upi, uz iepriekšējā vakarā apciemotajām krācēm.

Visi smīkņā bārdā, bet spinningus mētā cītīgi. Sak', varbūt vakardienas loms nav tikai nejausība. Atnācis upes krastā, nolemju taktiku pamainīt. Uzreiz tiek uzlikts lielākais bleķa šūpiņš, kas, iekrītot ūdenī, taisa lielu troksni. Pēc tam ar ūdeni atkal sastopas baltais rotiņš,

kas iepriekš izrādījās liktenīgs noķertajai zivij. Divi metieni, un sajūtu spēcīgu cirtienu. Atkal ir! Tajā pašā vietā, kur vakar! Blakus stāvošo draugu smīns noplok. Neliela cīņa, un no ūdens atkal tiek izcelta mežavimba! Šoreiz mazliet smagāka par 3 kg.

Pēc nelielas fotosesijas ar skaistuli atkal ūdenī ielido mākslīgā ēsma. Laiks rit, kļūsums. Pēkšņi kāds no draugiem iebļaujas: „Eu, rekur izlēca!” Tiešām – upē kāda zivs uzmetusi plunkšķi. Draugs vēl nosaka: „Nu, dabū to laukā!” Metiens! Cope! Blakus stāvošajiem žoklis paliek vaļā. Trešā mežavimba – ap 2 kg. Nepilnās divās dienās trīs teicami eksemplāri! Kā savulaik teica kāda populāra TV raidījuma redaktors – veiksmē.

Kurzemnieks

sadarbībā ar Zivju fondu, Lauku atbalsta dienestu, biedrību *Darīsim paš!*

To veidoja Daina Tāfelberga, Iveta Grīniņa, Lāsma Reimane. Māksliniece un maketētāja Inese Slūka. Redaktore Daiga Bitiniece.

Tirāža – 3667. Tālr. atsauksmēm 63350567; e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv.

Darīsim paš!

Lauku atbalsta dienests

